

A TORZÓ / Inconnu művészcsoporthoz (1978-2018)

A ma létező sokszínű politikai, közéleti, művészeti formációk közül talán ez az alkotócsoport a legrégebben megalakult civil közösség. Alapító tagjai, Bokros Péter és Molnár Tamás grafikusok valamint Csécsi Mihály (Morva Ibolya, Mészáros Bánk, Sípos Mihály, Kovács Miklós) 1978. május elsején Szolnokon szerveződtek össze, hogy a klasszikus művészeti ágakban bemutassák alkotásaikat. A tűzzománc, grafika, festett gipsz-szobrok készítését – csatlakozva a Nyugat-Európában akkortájt kibontakozó új alkotói folyamatokhoz –, hamarosan felváltotta a cselekvő akcióművészetek bemutatása.

A tagok kreatív aktivitásuk során a már említett cselekvésre épített művészeti ágak mellett (happening, performance, body-art) különféle önkifejezési területeket érintettek. Műveik születtek a kísérleti film, fotó, vizuális költészet, elektronikus és ipari zene, installáció, land-art és object-art (táj- és tárgyművészet) területein. A csoport korlátozott kapcsolatrendszere a mail-art (postai művészet) önszerveződő nemzetközi információs csatornáin keresztül fejlődött számottevően. Művészeti példaképeik lettek a magyar avantgarde- és akcióművészek: Galántai, Bódy, Hajas, Erdély, Najmányi, Szentjóby. A külföldi művészeti áramlatok közül az úgynevezett Bécsi Csoport tevékenysége hatott rájuk számottevően. Ez a nyitott és sokszínű, intézményrendszeren kívüli, közéleti töltéssel rendelkező alkotói életforma a kommunista diktatúrában nem maradhatott politikai következmények nélkül.

Tevékenységük növekvő számú „adminisztratív intézkedést” váltott ki az aczéi kultúrpolitika és a belügyi hatóságok részéről. Leveleiket felbontották és megsemmisítették, telefonjaikat lehallgatták (ahogyan sokszor később is, hiszen nem léptek az egykor "ellenzéki" SZDSZ útjára), műalkotásaikat elkobozták, bemutatóikat betiltották, művészeti rendezvényeiket szabálysértési eljárások és házkutatások követték. Városi, megyei, később országos szinten betiltották a fennálló rendszert kritizáló kiállításait. Az ellenséges, elnyomó hatósági intézkedések hatására a csoport egyre inkább radikalizálódott, megerősödött közéleti, ezen belül ellenzéki és antikommunista karaktere.

Üldözött közösségük 1984-ben kapcsolatot keresett és talált a magyar „demokratikus ellenzék” különböző csoportjaihoz, aktívan részt vállalt a „második nyilvánosság” /szamizdat/ illusztrálásában, előállításában és terjesztésében. (A csoporthoz csatlakozott Serfőző Magdolna, Pálkás Róbert és Phillipp Tibor.) Klasszikus képzőművészeti tevékenységük idővel átalakult: utcai plakátok, röplapok, jelvények és matricák illegális előállítására és terjesztésére irányult. (Sokszorosított képzőművészeti emblémákkal tiltakoztak például az 1984-es Los

Angeles-i olimpia bojkottja ellen!) 1985-ben, a Budapesti Kulturális Fórum évében a csoport Arteria Galeria néven lakásgalériát tart fent, ahol 32 alkalommal hirdetnek meg nyilvános, ám legtöbbször túrt vagy tiltott kulturális rendezvényeket.

Politikai tevékenységük és művészeti arculatuk – Krassó György, Rácz Sándor és Pákh Tibor hatására –, egyre inkább az 1956-os magyar forradalomhoz és szabadságharchoz kötődik. Ennek a kiemelkedő történelmi eseménynek a jegyében megemlékezéseket, kiállításokat és utcai tüntetéseket szerveznek. Így kerül sor a The Fighting City (A harcoló város) elnevezésű nemzetközi kiállításra, amelyet 1986. augusztus 14-én beharangoz a The New York Review Books is. A kiállítás napján a beérkező pályaműveket elkobozza a rendőrség, majd (érdekes az újratemetéshez közeli időpont!) 1989. június elsején, szabálysértési eljárás keretében megsemmisíti a budapesti XIII. kerületi tanács.

Politikai radikalizmusukra sorozatos házkutatás a válasz. 1987 őszén az Inconnu csoport tagjai először utazhatnak nyugati országokba. A magyar emigráció közreműködésével október 23-án – azonos időpontban Budapesten és Londonban –, közös megemlékezést tartanak, miközben a forradalomról készült grafikáikból kiállítást rendeznek a londoni Meeting House bemutatótermeiben. A külföldi látogatás ideje alatt közép-, és kelet-európai ellenzéki vezetőkkel együtt felszólalnak az angol munkáspárt kongresszusán. (Tiszteletbeli tag lesz: Krassó György és Bereznay András) Hazaérkezésüket követően rövid fogva tartás után ismét bevonják útleveleiket.

1988. március 15-i nemzeti ünnep előestéjén néhány vezető ellenzéki személyiséggel együtt a csoport két tagját letartóztatják és a hírhedt Kozma utcai börtönbe zárják. Ezt követően júniusban – Grósz Károly amerikai látogatásának idején – másokkal együtt éhségsztrájkot kezdeményeznek utazási jogaik korlátozása miatt, melynek hatására hamarosan visszakapják utazási okmányaikat. Ez évben még felállítják a rákoskeresztúri köztemető 301-es parcellájában az ott nyugvó, kivégzett mártírok emlékére megfaragott első „őskopjafát” (amelyet néhány napra a rendőrség elkoboz), majd augusztus 20-án, szintén elsőként, kezdeményezik a Bazilika előtt röplapjaikkal a Kossuth-címer állami jelképként való visszaállítását.

1989-ben Nagy Imre és mártírtársai temetésén további 300 kopjafát faragnak meg és állítanak fel a nemzeti sírkertben az ismeretlen forradalmárok emlékezetére. (A csoport Krassó György vezetésével meg kívánja akadályozni azt, hogy az újratemetésen megjelenhessenek az állampárt vezetői, ám ezt az amerikai nagykövetség, személy szerint Mark Palmer nagykövet megghiúsítja.) Ennek ellenére az év közepétől tevékenyen részt vállalnak a feléledő demokratikus pártok reklámtevékenységében és arculattervezésében. Műveikkel segítik a Magyar Október Párt, az erdélyi falurombolás, a katonai szolgálatmegtagadók és a dunai

vízlépcső elleni tiltakozókat is.

Művészeti tevékenységük során augusztusban kiállításon vesznek részt Amszterdamban, az „Európa az árral szemben” című nemzetközi alternatív művészeti seregszemlén. Az év végén létrehozzák az Október 23. Nemzetközi Képzőművészeti Alapítványt, amely a magyar demokratikus törekvések műben vagy életműben történő megvalósulását hivatott díjazni. Az átmenet éveiben, 1988-89-ben a csoport tagjai Index néven önálló és független civil hírügynökséget is működtetnek, amelynek keretében a BBC, az Amerika Hangja és a Szabad Európa Rádió magyar osztályainak dolgoznak, tudósítva őket a „rendszerváltás” eseményeiről.

1990 nyarán Kovács Kálmán bécsi festőművésszel közösen, képzőművészeti alkotótábort szerveznek a Dunán, a környező országokban élő magyar művészek képzésére és támogatására. 1991-ben a csoport 13 éves fennállása óta először – szabadon és retorziók nélkül –, mutatkozhatott be szülővárosában, Szolnokon, ahol grafikákkal, nagyméretű térplasztikákkal és videó-installációikkal ismerkedhetett meg a közönség. Ez évben még egyszer fellépnek a franciaországi Marseille városában, ahol egy jelentős képzőművészeti kiállításon képviselik hazájukat. Itt egy hatalmas installáció megépítésével mutatják be a kommunizmus borzalmait. A csoport a kilencvenes évek közepétől rendszeres szereplője az európai kulturális életnek: alternatív könyvkiállításokon, grafikai tárlatokon, művészeti fesztiválokon vesznek részt Németország nagyvárosaiban, így Berlinben, Kasselben és Frankfurtban is láthatta a nagyközönség munkáikat. A csoport tagjai mindemellett németországi templomok restaurálásában is segédkeznek.

Hosszabb hallgatást követően a művészeti közösség 2002 tavaszán „Új Inconnu” néven kibővül és újjászerveződik (Csatlakozik hozzájuk: Bőjte Balázs, Bognár József, Lestyán Kinga, Magyar Ember, Székely Kornél). Az internacionalista Soros Alapítvány tevékenységének ellentételezéseként létrehozzák a Párhuzamos Alapítványt, segítséget nyújtva ezzel a demokratikus Magyarország önálló életre kelt nemzeti és polgári mozgalmainak. (A kezdeményezés sajnos támogatás hiányában megszűnik!) Később létrehozzák a Krassó György emlékdíjat, amelynek első kitüntetettje Modor Ádám történész. A tagok eközben igen aktív szerepet játszanak a polgári körök országos mozgalmának szervezésében és népszerűsítésében. Az év őszén nagy sikerű politikai plakátkiállítással tiltakoztak a választási csalások, az utódpart visszatérése és a posztkommunista restauráció ellen. Politikai plakátjaikat az ország számos nagyvárosában kiállítják.

A csoport műveivel támogatta az első szabadon választott kormányt, később a FIDESZ-t, a

JOBBIK-ot, az ötvenhatos szervezeteket, a Magyarok Világszövetségét, a Magyar Földvédő Mozgalmat, az európai uniót kritizáló társaságokat és a Kossuth téri tüntetőket. Az Inconnu csoport aktív kezdeményezője és résztvevője a Visegrádi Disputa párbeszédre törekvő közéleti rendezvénysorozatainak is, ahol a tagok minden lehetséges alkotói eszközzel segítik a nemzeti érdekvédelem megerősödését és kialakulását. A 2006-os Kossuth téri morális forradalom során az Inconnu csoport ravatalt állít fel a tüntetések színhelyén. A koporsóra írt üzenet a kormánynak szólt: „Temetjük a Gyurcsány kormányt! Nektek nincs feltámadás!”

Az elmúlt negyven évben a csoport a többség számára ismeretlen maradt. Közéleti tevékenységükért nem kaptak és nem kértek semmiféle állami vagy közéleti elismerést. Megmaradt képzőművészeti munkásságuk töredékét külföldön a modern művészeti múzeumok, itthon az Artpool archívum őrzi. A diktatúra elleni politikai tevékenységük lenyomata a Történeti Hivatal aktáiban fellelhető. Életükről és munkásságukról a Gulyás testvérek készítettek dokumentumfilmet. Az Inconnu csoport tevékenységét bemutató művészeti album – támogatás hiányában – immár tízedik éve vár a megjelenésre. Szomorú tény, de a mai Magyarországon mindmáig senkinek sem érdeke az Ismeretlenek megismerése és elismerése! A rendszerváltás számukra befejezetlen maradt!

TORZÓ A HATODIK KOPORSÓBAN / Születésnap a temetőben

Régen volt, talán igaz sem volt. Nagyon szürreális számunkra ez a mostani emlékév. A történelmi tudatunkban –akárcsak a látásunkban-, ott van egy láthatatlan fehér folt. Tudjuk, hogy van és létezik, de látásunk és agyunk nem érzékeli a valóságnak ezt a kicsinyke szeletét, így érthetően legtöbbünk számára ez a tér láthatatlan és ismeretlen marad. A szelektív magyar történelmi/történeti tudat és látásmód sajnos sok „fehér folttal” rendelkezik. Ilyen mindmáig teljesen feldolgozatlan eseménysor többek között az '56-os forradalmat követő, késő Kádár-kori nemzeti ellenállás története. Persze nincsenek véletlenek! Valahol érthető a súlyos csend és a gyáva hallgatás. A világégést követő kommunista megszállás tudatformáló ereje több generáción keresztül, szinte már-már genetikusan belénk ivódott. Ezt még egy igazi, őszinte, mély és katartikus rendszerváltás sem tudta volna agyunkból végleg kisöpörni, nemhogy egy előre megrendezett, álságos és színpadias pótcselekvés. Ne csodálkozzunk tehát, ha itt maradt számunkra egy minden ízében torz és eldeformálódott történelmi örökség. Itt maradt a nyakunkon a posztkommunizmus, a pártállam, a vezérkultusz, az alattvalói lét, a kontraszelekcióra és parthűségre épülő hierarchia, az oligarchikus pártarisztokrácia, a

demagógia és a cenzúra. Itt maradt és újraépült egy mindenben és mindenkin átgázoló materiális és internacionális pénzhatalom, amelyben képmutató és álszent módon kiteljesedik és összefonódik az állami- és nemzeti szocializmus. Furcsa öszvér lett ez a sok tekintetben balkáni, örökké a népre hivatkozó, „kaparj kurta kapitalizmus”, ahol csak az eszeveszett tolvajtempó diktálja az ütemet. A jövő úgy kezdődött el számunkra, hogy a múlt igazából be sem fejeződött!

De, hogy jön mindez ide? Hogyan jön mindez az Inconnu csoport elfeledett, elhallgatott történetéhez? Sajnos a kelleténél több és összetettebb emberi, művészi és közéleti szálon kapcsolódik hozzánk ez a nagyon brutális és szürreális magyar valóság. Azt is mondhatnánk, hogy naiv, idealista és romantikus lelkiületünkkel, az „örök átmenet” lázadó gyermekeiként mindig, minden esetben rosszkor voltunk rossz helyen. Örök határmezsgyéken vándoroltunk. Művészként túlzottan politikusok voltunk. Politikusként túlzottan művészek. Elhittük, hogy létezik még belterjes civilizációnkban és kultúránkban a humánus, a szeretet, a szépség, a harmónia, a jószág és józanság fennkölt világa. Álminkban elhittük és elképzeltük, hogy létezik még igazságos, becsületes, bölcs, gondoskodó és szerethető földi hatalom és állam. Elhittük, hogy őszinte érzelmeinkkel és szenvedélyeinkkel megváltoztathatjuk ezt az alapjaiban megrontott és elromlott világot. Betegesen hittünk az értékek mindent elsöprő erejében! Ennyi évtized elmúltával azonban rá kellett döbbernünk, hogy súlyosan tévedtünk! Rá kellett eszmélnünk, hogy azok a szerteágazó ideák, amelyekért harcoltunk, amelyre feltettük az egész életünket, nos, azok nem léteznek. A várva várt felvilágosodás helyett eljött az elsötétedés kegyetlenül buta, gőgös, gyűlölködő és megalázó korszaka. Ebben a drámai útvesztőben már nincs közösségi érték és belső, isteni iránymutatás. Itt már csak az önzés, az irigység, a cinizmus, a beteges individualizmus, az eltorzult egoizmus munkálkodik szinte mindenkinben. A mások feletti hatalomvágy és a telhetetlen pénzéhség gyorsan felzabálja a kapzsi lelkeket. Pőréen lecsupaszodott, elaljasodott és elbutult körülöttünk minden. Homokvárak között, sivár, felszínes, bulvár-sivatagban járjuk elveszetten az őrlődő kanosszát, miközben nem leljük az új hazát. Talán ennek a kínzó mai hontalanságnak az okán maradtunk örök vesztesek és ismeretlenek!

Pedig a kezdet ragyogóan szépen indult! Tudatosan róttuk a köröket, építettük magunkat. Bújtuk a könyveket, ittuk a szép képeket és a színes szavakat, szinte minden időnket színházakban, mozikban és kiállítótermekben töltöttük. Kerestük az akkori karizmatikus arcokat és példaképeket. Kandinszkij, Kuroszava, Tarkovszkij, Bergman, Bódi Gábor, Halász Péter, Paál István és a többiek nem hagytak nyugodni. Minden tekintetben formabontó, lázadó avantgardisták lettünk. Igazi szellemi bátorsággal, kreatív elszántsággal készültünk a későbbi kihívásokra és csatákra. Egy távoli szolnoki estén, az ottani művésztelep csoportos magányában megszületett az ötlet. Ismeretlenséget takaró nevünk ötlete. Akkoriban már felbontották leveleinket és csomagjainkat, esténként szürke arcú nyomozók követtek, munkahelyünk vezetőit, családtagjainkat és barátainkat egyre kíméletlenebbül faggatták a rendszer belüleges zsoldosai. Inconnu lett az üldözött név, amely kerülő úton ugyan, de mindig célba ért. Aztán lassan fojtogatóan bezárult a kör, a külső körülményeket tekintve ránk kattant a diktatúra bilincse. Munkahelyről munkahelyre vándoroltunk, aztán mindenholon kirúgtak

bennünket. Ellehetetlenedett körülöttünk minden, először országos kiállítási tilalommal, majd szintén országos munkavállalási tilalommal sújtottak bennünket. Nem volt sem állásunk, sem pénzünk, de még útlevelünk sem, hogy elmenekülhettünk volna. Lehallgatták lakásunkat, megfélemlítették vagy beszervezték ismerőseinket és barátainkat, de nem adtuk fel. Makacsul nyomtattuk plakátjainkat, szórólapjainkat, kéziratainkat és könyveinket. Egyre biztosabbak voltunk benne, hogy helyes úton járunk. Ebben a fokozódó elnyomásban egyre inkább szent üggyé vált számunkra a sajtószabadság és az elnyomott, de szervezkedni képes szabad ember belső rendje, célja és akarata. Megszületett a politikai művészet (BM/Botrány/Belügy Művészeti frakció) teóriája és ideológiája. A párttal, a bürokráciával, a hivatalokkal való szembenállás ellenzéki és polgárjogi ethosza. Ezek az elnyomó hatalommal szembeni megnyilvánulások nagyon gyorsan szimbolikus és teátrális, ugyanakkor cselekvő akciókban nyilvánultak meg. Filmekkel, képeslapokkal, plakátokkal, nyilvános képzőművészeti aktusokkal (happening, performance) mutattuk be a kommunista hatalom kíméletlenül nyers, ember- és szabadságellenes arculatát. Lassan lemerültünk a szellemi és politikai illegalitás legmélyebb bugyraiba. Bírósági ítéletek és börtönbüntetések fenyegettek és lebegtek folyamatosan a fejünk felett.

Már a kezdet kezdetén két hatalmas, áthatolhatatlannak tűnő intellektuális fal magasodott előttünk. A három „T”, a tilt – tűr - támogat világában, a „szabad ember azt csinálja, amit szabad” kulturális közegében, nem engedtek bennünket önállóan művelődni és olvasni. A szabad világ filozófusai, Orwell írásai és 1956 igazi történései megmászhatatlan sziklafalként magasodtak előttünk. Minden későbbi baj forrása itt kezdődött: az elhatalmasodó és kielégítetlen tudásvágyunk és kíváncsiságunk nem fért bele a felkínált kommunista karámba. A szellemi nyitottság, a színes és szerteágazó kreativitás, az önálló alkotókészség sehogyan sem illett bele a párthatározatokkal körberajzolt tömegemberek, kockafejek és sablonarcok szűkre szabott világába. Utólag furcsa ugyan, de gyorsan kinőttük pol-pot megye fővárosát, a provinciális, szürke, poros és unalmas Szolnokot. Törvényszerűen eljött a pillanat, amikor fejest ugrottunk az ismeretlenbe. Szeretett barátommal, harcos- és „tettetársammal”, Bokros Petivel együtt felköltöztünk Budapestre. Újabb tapasztalatokra volt szükségünk. Arra, hogy saját bőrünkön átéljük az önzetlen összetartozás érzését, másrészt testközelből lássuk azt a jól körülírt, kiábrándítóan gátlástalan értelmiségi árulást! Azt, amely utolsó pillanatokig életben tartotta a diktatúrát. A pokol és a mennyország kapujában drámai volt látni mindazt, ahogyan végleg elválnak egymástól a szavak és a tettek. Kísérteties volt szembesülni a gyáva, álszent és képmutató értelmiségi önfeladásokkal és önfelmentésekkel. Nem volt más hátra, mint előre! Újjáalakítottuk és teljesen átpolitizáltuk a csoportot, új lendületet kaptunk. Lelkiismeretünk és felfűtött szabadságvágyunk teljesen elnyomta és felszámolta a bennünk rejtőzködő, lopakodó kétségeket és félelmeket.

A fővárosban akkoriban –a '80-as évek közepén-, már javában forrt, rotyogott, pezsgett az ellenkultúra. Írók, költők, festők, szobrászok, zenészek, filmesek és színészek tartottak tükröt a rogyadozó hatalom borostás, eltorzult képébe. Klubokban, művelődési házakban, presszóknak, sőt magánlakások titkolt zugáiban szerveződött a sokrétegű, sokszínű nemzeti ellenállás. A

Kaposvári Színház, az Egyetemi Színpad, a Szabad Európa Rádió, a Rakpart Klub, a Fekete Lyuk, a József Attila Kör, a táncház mozgalom, Horváth Misi, Zsille Zoli, Csengey Dénes, Cseh Tomi, Cserhalmi Gyuri, Sándor Gyuri, Dinnyés Józsi, Bucz Hunor és a többiek folyamatosan járták az országot, lazítottak és lázítottak. A rendszernek két sebezhető Achilles-pontja volt. Az egyik a világra kitekintő új művészeti irányzatok és stílusok szabadságra vágyakozó kavalkádja, a másik 1956 eltitkolt és elhazudott forradalmának nyílt színi felvállalása. Az Inconnu mindkét irányt bátran és radikálisan bevállalta. Akkoriban két végén égettük a gyertyát! Elmentünk a végletekig, a Fiatal Művészek Klubjában még magunkat is megsebeztek. Vérünket áldoztuk egy távoli, megálmodott, idealizált szabadságért! Elhittük és elhitettük, hogy van értelme az önfeláldozásnak, a Harcoló városnak, és hogy ennyi félelem, megaláztatás és szenvedés után Magyarország mégis a Tiéd lehet. Aztán persze itt is minden művészi megnyilatkozásunkat üldözték és betiltották. Nem maradt más hátra, mint a lakásgalériák, szabadegyetemek, szamizdatok önszerveződő világa. Aztán eljött a pillanat, amikor kiléptünk a fényre, kiléptünk az utcákra és a közterekre, kiléptünk az emberek közé és azt mondtuk: - Ne féljete! Ne féljete, mert ha lélekben összefogtok, erősebbek vagytok minden gonosz földi hatalomnál. Mindvégig a Magyar Forradalom emlékezte, és a velünk vállvetve küzdő '56-osok voltak a példaképeink. Krassó Gyuri, Rácz Sanyi bácsi és Pákh Tibor emberi nagysága nélkül nem vihettük volna tovább a lángot. Jöttek a nagy tüntetések, a március idusok, a vérekes október, az erdélyi falurombolások és vízlépcső elleni megmozdulások, az olimpiai bojkott elleni tiltakozások, a szolgálatmegtagadók, a szabad sajtó melletti és az emberjogi felvonulások. Szervezkedünk, könyveket írtunk, újságokat nyomtattunk, plakátokat, szórólapokat, matricákat, jelvényeket, zászlókat készítettünk és terjesztettünk. Szinte minden pillanatban spicikkel, ügynökökkel, besúgókkal és rendőrkordonokkal néztünk farkasszemet. Sokszor merengtünk a magánzárkák koszos fapriccsein. Bilincsek között vergődtünk, de mégis. Maga a reménytelennek tűnő küzdelem mindinkább felemelő volt. Volt benne valamiféle önbecsapó, mámoros és könnyes pátoz. Valamiféle önáltató kegyes hazugság.

Aztán a romantikus álom drasztikusan félbeszakadt. A fordulatos események és történetek végén, sorozatosan jöttek a pofonok. Azoktól kaptuk a legnagyobbakat, akikről cseppet sem reméltük, ahonnan cseppet sem vártuk. Azok árultak el először, akiknek segítettünk, akik mellett mindvégig kitartottunk. Keserű ébredés volt megélni, ahogyan az egykori maoista, lukácsista, revizionista, demokratikusnak és liberálisnak hazudott ellenzék ismét megtalálta saját „soros” gyökereit és összeborult a hatalomátmentő állampárttal. Borzalmas volt összeütközésbe keveredni a tolaodó, hajbóoló, az új hatalom kegyeiért ácsingózó "megélhetési" ötvenhatosokkal. Szörnyű volt szembesülni a nyugati kormányok politikusaival –az újdonsült gyarmattartókkal-, akiknek mindennél előbbre való volt az üzleti érde, a biznisz, a csencselés, mint maga a szabadságra áhítozó nagybetűs Magyar Nép. Drámai volt megtapasztalni az igencsak alpári népi - urbánus vitát, a gyűlöletet, a szembenállást és marakodást. Aztán a kollektív árulásra felkerült a korona: az önjelölt ellenzéki kerekasztal lovagjai lepaktáltak az egyetemes emberi történelem legnagyobb és legsuttyóbb, véreskező gazembereivel. A végső csattanó a június 16.-i temetési színjáték –ami már teljes egészében titkosszolgálati végjátzsma volt-, az állampárt szerecsenmosdatása. A téren ott tolongott az átvért, szerencsétlen tömeg, az álszent gyilkosok pedig ott álltak révedezve saját áldozataik ravatalánál. Ott álltak sírunknál, ők mondták meg ki voltál. Ott és akkor végzetesen beszoptuk a

köpönyegforgató MaSZoPot! Ott és akkor, mi már partvonalon kívülre kerültünk. Mi lettünk azok a kirekesztettek, akiket az újonnan kinevezett politikai garnitúra még a 301-es parcella közelébe sem engedett. Nem tehattuk be még a lábunkat sem az általunk megfaragott kopjafákhoz. Nem teljesült, nem teljesülhetett semmi az egykori álmainkból.

A posztkommunizmus elindult végzetes útjára, a hajóágyú elszabadult. A kommunista vezetők nem kerültek börtönbe, nem lettek örökre eltiltva a közügyektől, nem lett vagyonekbozás. Nem lett teljes körű elszámoltatás, nem kerültek nyilvánosságra az ügynöklisták, nem lett felmérve az államvagyon, nem lett földosztás. Nem alakult meg az új Nemzetőrség, nem épült fel az új Honvédség és nem jött létre az új Csendőrség. A vérbírák helyett sem lett egy új és tisztakezű ítélőszéki garnitúra. Nem jött létre a független és semleges magyar állam, nem kezdte meg törvényalkotó munkáját az alkotmányozó nemzetgyűlés. Nem választhattunk közvetlenül államelnököt, nem kezdhette meg tevékenységét a kétkamarás parlament, nem történt meg a teljes körű rehabilitáció és kárpótlás, nem hívta haza senki a külföldre üldözött magyar emigrációt. A nürnbergi per mintájára, senki sem ítélte el a kommunizmus égbekiáltó bűneit. Kimentek a tankok, bejöttek a bankok, cseberből vederbe kerültünk! Az internacionalista külvilág csak csendesesen somolygott és hallgatott. Helyette jött a „spontán” privatizációs, a kamu-kárpótlásos, a kéz-kezet mosós, a lopós, az ügynök-elvtárs-uram-bátyámos, össznemzeti trágaryakás. Köpönyegforgatók, ügyefogyott balfácánok, díszpintyek, pojacák, munkásörök, ügynökök, KISZ-titkárok sereglettek elő ebben a rettenetes dantei színjátékban. Aztán díszkeresztények, díszszidók, dísznácik és díszcigányok vágták magukat térdre és imára, vagy ültek fel vadászgatás közben háttal a Fehérló fiára. Eljött az ő idejük, eljött az ő országlásuk. Őrület és téboly. Valamit véglegesen és nagyon elrontottunk! Ma már mi is csak szégyelljük magunkat!

A csalódottságokkal telített évtizedek alatt azért akadt két-három emlékezetes, szép és felemelő pillanat. A 2000-es évek elején csodálatos volt a polgári körök nagyszerű mozgalma mellett kardoskodni és bábáskodni. Örömteli volt összehozni a szétszakadt és megosztott magyar értelmiséget a Visegrádi Disputák során. Később hittünk egy fiatal, tisztakezű és tekintetű generációban, amely új stílust és új lendületet ígért. Aztán jött 2006 morális forradalma, ahol azt reméltük, sikerül befejezni az alapjaiban elrontott rendszerváltást. Az általunk kirakott Kossuth téri koporsóval megüzentük az utódpártnak és mindenki másnak: - Innen már nem lesz feltámadás. És az üzenet váteszi módon beteljesedett. Lassan és szisztematikusan minden összeomlott. Zsákutcák és vargabetűk között vergődtünk, örök „békeharca” ítéltünk. Az önsorsrontó, fanatizált gyűlölet behatolt a hétköznapijainkba. A központosított, kézi vezérelt politika átvette az irányítást az élet teljessége felett. Itt nincs már magán- és családi élet, szexualitás, iskola, kórház, művészet, kocsmázás, esküvő és temetési szertartás az ő tudta, fennhatósága és engedélye nélkül. A Nagy Testvér gondolatrendőrsége mindenhol követ és figyel bennünket. Keserű volt szembesülni azzal, hogy a politika nem értelmiségi, különösen nem művészeknek való feladat.

A politikusnak mifelénk gátlástalannak, lelkiismeretlennek, arcátlanak, hazudozósnak, műveletlennek, pénz- és hataloméhesnek kell lennie. Ez a modern trend, ez a korszerű elvárás. Az Inconnu csoport tagjai valahogy nagyon mások voltak. Senkinek sem kellett a bátorságuk, az antikommunizmusuk, a hagyománytiszteletük, az egyenességük, a szókimondásuk, az ötletgazdagságuk, a humoruk, a puritanizmusuk, a szociális érzékenységük, az empátiájuk és a segítőkészségük. Pedig fennállásuk alatt szinte mindenkin, mindenhol, minden nemes ügyben csak önzetlenül segítettek. Egykor tölték az ellenzék szekerét, fáradhatatlanul dolgoztak '56 és a sajtószabadság ügyén, aktívan támogatták a civil mozgalmakat és kezdeményezéseket. Segítették az első szabad kormány értelmes döntéseit, önzetlenül harcoltak egy nagy ígérettel induló, fiatal nemzeti mozgalomért. Különösen sokat dolgoztak egy polgári, jobboldali, konzervatív értékrend megteremtése érdekében. Aztán csend lett. Minden erőfeszítésüket, minden küzdelmüket elsodorta a közönyös érdektelenség. A méltányosság, a hála és tisztelet tényleg nem politikai kategória. Még egy kósza, csendes "köszönöm"-öt sem mondott soha senki ezért a küzdelmes életműért.

Ennek a mai modern világnak nincsenek már civil hősei. Sőt! Az önjáró, alkotó, okos és intelligens ember rendkívül veszélyes! Nem kellene ide az önzetlen, szerény, alázatos és áldozatvállaló honpolgárok. Valami hasonlót élhettek át Rákóczi névtelen talpasai, Kossuth magukra hagyott katonái, a háborús frontvonalak arctalan hősei vagy 1956 mindmáig ismeretlen utcai harcosai. Az Inconnu kirekesztett tagjai felett eljárt az idő, tetteiket elhantolta, maga alá temette a szelektív emlékezet. Lassan, csendben, keserűen, csalódottan, olykor nélkülözve mind elmennek majd a semmibe. Torzóba merevedett életükkel belefekszenek abba az egykor sokat emlegetett hatodik koporsóba. Furcsa, hogy éppen az borítja rájuk a szemfedőt, akiben egykoron bizakodtak. Furcsa, hogy ez az önbeteljesítő névválasztás lesz végül a közös sorsuk és vesztük. Ismeretlenek voltak és maradtak. Nyomtalanul eltűnnek majd a történelem vad viharában.

INCONNU CSOPORT / Fontosabb kiállítások és bemutatók

1978. május 1. Cegléd - Az Inconnu művészcsoport megalakulása / Csoportos kiállítás / festmények, szobrok, grafikák

1978. november 17. Jászberény - Tanítóközpont / Betiltott kiállítás

1978. december 31. Szolnok - Szigligeti Színház / Kiállított tárgyak és plasztikák

1979. július Berekfürdő - Képzőművészeti alkotótábor / Képregények és képeslapok készítése

1979. szeptember 4. Zánka - Úttörőváros / Botrányos happening

1979. szeptember 22. Szolnok / Születésnap happening

1980. január 17. Budapest - Fiatal Művészek Klubja / Botrányos happening

1980. április 22-30. Kunszentmárton / Provokatív kiállítás - Szolnok megyében betiltják a csoport működését

1980. május 23. Budapest - Képzőművészeti szakközépiskola / Botrányos happening

1980. június Berekfürdő - Képzőművészeti alkotótábor / Mail art készítés

1981. november 21. Budapest - Pszichiátriai Intézet pincéje / Látványos happening

1981. Elektronikus zenei kísérletek / Artpool archívum / Inconnu kazetta

1981. december - Az Inconnu csoporton belül megalakul a Politikai-művészet Frakció

1982. február Budapest - Fiatal Művészek Klubja / Postai művészet kiállítás, mail art

1982. március Budapest - Fiatal Művészek Klubja / Magyarország a tiéd lehet kiállítás / tárgyak és grafikák

1982. április Budapest - Fiatal Művészek Klubja / Betiltott kiállítás - Országos kiállítási tilalom

1983. május Budapest / Az Inconnu csoporton belül megalakul a Botrány-művészeti Frakció / BM

1984-85. Budapest / Artéria Galéria működése / 31 alkalommal bemutatók, kiállítások, politikai rendezvények a lakásgalériában

1986-87. Budapest - The fighting city 1956 / A harcoló város nemzetközi kiállítás Krassó György lakásán, amelyet a rendőrség elkoboz

1987. október London - Meeteng hause / 1956-os emlékkiállítás / Grafikák

1988. Budapest / Éhségstrájk az elkobzott útlevelekért

1988. október Budapest - Rákoskeresztúri köztemető 301-es parcella / Emlékoszlop, központi kopjafa - a műalkotást a rendőrség ideiglenesen elkobozza

1980-89. Budapest / Nemzetközi adománygyűjtés az '56-os emlékmű javára

1989. június 16. Budapest - Rákoskeresztúri köztemető 201-es parcella / Nemzeti Sírkert kialakítása / További 300 fejfa megfaragása és felállítása

1989. augusztus Amszterdam / Európa az árral szemben fesztivál / Installáció

1990. június Gemenc / Művészeti alkotótábor szervezése / Festmények és grafikák

1991. március Szolnok - Megyei Művelődési Központ / Inconnu kiállítás / grafikák, installációk, performance

1991. október Marseille / Művészeti fesztivál / nagyméretű installáció

1992. június Párizs / Kiállítás a Montmartre-on / Grafikák

1993. június Berlin / Alternatív művészeti fesztivál / grafikák

1994. június Kassel / Művészeti könyvkiállítás és vásár / grafikák

1995. szeptember Frankfurt am Main / Grafikai kiállítás

2002. május 24-26. Kaposvár /Új Inconnu csoport / Utcai installáció

2002-2003. Országos vándorkiállítás / Antikommunista politikai plakátok

2002. A Párhuzamos Alapítvány létrehozása

2003. Krassó György emléklakett/díj megalapítása

2006. szeptember-október / Kossuth téri koporsó / Installáció

2008-2012. Szentendrei-sziget / Árvalányhaj művészanya kulturális rendezvényei

2013-2014. Országos vándorkiállítás / SÁMÁNRAJZOK / Magyar őstörténet képekben

2015. Szentendrei-sziget / Árvalányhaj művészanya / Sámán-mandalák kiállítás

2016. Szentendrei-sziget / Árvalányhaj művészanya / Mágikus tükrök kiállítás

2017. január - március / Országos vándorkiállítás / Nagyméretű GULAG installáció

INCONNU CSOPORT / Képzőművészeti munkáik megtalálhatók

Artpool Archívum / Magyarország / Budapest

Bokros Péter magángyűjteménye / Budapest - Nagykörű

Árvalányhaj művészanya / Magyarország / Szentendrei-sziget

Hoffmann István magángyűjteménye / Dunabogdány

The International Council of the Museum of Modern Art / New York / USA

Staatsgaleria Modern Art Museum / Stuttgart / Németország

Universiteits Bibliotheek / Amsterdam / Hollandia

INCONNU CSOPORT / Filmek

Gulyás János: Ismeretlenek / Dokumentumfilm az Inconnu csoportról:

Ismeretlenek 1.: <https://youtu.be/52ZpRyir0X0>

Ismeretlenek 2.: https://youtu.be/Vrl_hKsDhN4

Ismeretlenek 3.: <https://youtu.be/EZ38F7mZTiA>

Portréfilm / Az Inconnu csoport / <https://youtu.be/eZOfPgUBCYg>

Film Stúdió Planet / Lejáratás és bomlasztás - A hálózat örök / <https://youtu.be/-arVr1ErRrs>

Rendszerváltás / Beszélgetés Molnár Tamással / https://youtu.be/78qM6M9i_-M

N1 kávézó / Beszélgetés Molnár Tamással / <https://youtu.be/UNNvRRM1LJM>

2006. Amnesziát / Dokumentum videó / <https://youtu.be/R1sV8d5Fo-o>

2006. Kossuth tér / Dokumentum videó / <https://youtu.be/niMlwzU352Q>

2016. A Kossuth tér visszatér / Sajtótájékoztató / <https://youtu.be/wN1mMHebz6I>

Hungária Televízió / Véres nagyoperett kiállítás / <https://youtu.be/jcuhpSPUyp8>

Kristály Média / Sámánrajzok kiállítás / https://youtu.be/Wr_lHaK2zas

Magyarok a Gulagon / Pesti Srácok / <https://youtu.be/fiEr7kNHg6w>

Hungária Televízió / 40 éves az Inconnu művészcsoporth / <https://youtu.be/I0kOKvaNAwc>

INCONNU CSOPORT / Könyvek

HARD -képregény magazin / Inconnu csoport 1979

Ismeretlen földalatti vonal I.-II.-III.(szamizdat) 1979-1983 / Punknow Kiadó

Történekek és dokumentumok (szamizdat) 1983 / Inconnu csoport

Retrospektív - művészeti album (szamizdat) / Artéria Kiadó 1985

Szenháromság - Játékok a félelemről (szamizdat-drámák) Arteria–ABC Kiadó 1986

A hús mitológiája - művészeti album (London) / Artéria Kiadó 1988

Kopjafák és vallomások / Levelek 1956-ról /Kiadó: Csapó és társai, Szeged 1989

Spion bölcsei / Válogatás a nemzeti sajtónak és az asztalfióknak írt publicisztikákból / Megvető Kiadó 2003

Hontalanság / Megvető Kiadó 2004

Szarháziak és Giccsmagyarok. Válogatás a nemzeti sajtónak és az asztalfióknak írt publicisztikákból / Masszi Kiadó 2005

Polgárháború / Megvető Kiadó 2008

Végítélet Megvető Kiadó 2010

Emberhalász Megvető Kiadó 2010

Megfeszítve Megvető Kiadó 2012

A szélmalomharcos / Önéletrajzi kötet / Megvető kiadó 2012

INCONNU CSOPORT / Wikipedia / https://hu.wikipedia.org/wiki/Inconnu_Csoport

Bokros Péter / Wikipedia / https://hu.wikipedia.org/wiki/Bokros_P%C3%A9ter

Molnár Tamás / Wikipedia / [https://hu.wikipedia.org/wiki/Moln%C3%A1r_Tam%C3%A1s_\(grafikus,_1955\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Moln%C3%A1r_Tam%C3%A1s_(grafikus,_1955))

Tollas Tibor verse

az INCONNU csoportnak /

KOPJAFÁK

Sírhantok között kopjafák,

mártírok, holt fiatalok,

sortálló néma katonák,

- ma bennünk mind föltámadott.

Rovásos, tölgyfa homlokuk

némaságával hirdetik

megszentelt nevük és koruk,

s gyilkosaik rémtetteit.

Ország testébe vert szögek,

zúgó antenna-oszlopok,

holtak honából üzenet,

a föld mélyéből földobog:

- Temetetlen a föld alatt,

temetetlen a föld felett,

temetetlen emlékezet,

légy a kiáltó kegyelet!

Sírhantok között kopjafák,

mártírok, holt fiatalok,

vér nélkül harcoljuk tovább,

mit örökölni ránk hagyatok.

Carallina, 1989. augusztus 17.